

## Verslag van het bezoek van het Bestuur van Stichting De Hofreis aan Yamada 14 t/m 18 november 2013

Het Bestuur van Stichting 'De Hofreis' besloot eerder in 2013 om in november een bezoek te brengen aan Yamada. Doel was

- kennis maken met de nieuwe burgemeester, de heer Shinitsu Sato, die in juli 2012 zijn functie aanvaardde en burgemeester Kiichi Numazaki opvolgde;
- de status quo inventariseren van de Bond of Friendship die in 2000 tussen Zeist en Yamada werd gesloten;
- de wederopbouw van Yamada en directe omgeving bekijken en het herstel van de lokale visindustrie;
- kennis maken met de Yamada Junior Delegation 2014 naar Zeist;
- onze vrienden bezoeken.

De delegatie bestond uit Wim den Heijer (voorzitter), Conny Jongbloed (vice-voorzitter en penningmeester), Henny Visser (secretaris) en Fred Steensma (algemeen lid). Ons vijfde bestuurslid, Mitsu Kadokawa, was helaas niet in de gelegenheid om mee te gaan.

We verbleven in de nieuw gebouwde Yamada Business Inn.



Op vrijdag 15 november was de ontmoeting met burgemeester Sato.

Een hartelijk welkom viel ons ten deel bij aankomst op het gemeentehuis.

Op het dak van het gemeentehuis licht de heer Sato nog eens toe wat er op die vreselijke 11<sup>e</sup> maart 2011 gebeurde. Nu, 2,5 jaar later, staan er weer een paar nieuwe kleine gebouwen,, waaronder een aantal restaurants. De inwoners van Yamada juichen het toe dat er restaurants zijn gekomen: velen wonen nog in noodwoningen (ca. 2.000) en een bezoek af en toe aan een restaurant is belangrijk, vooral ook omdat de sociale contacten daarmee beter op gang komen en geïntensiveerd worden. Boven één van de restaurants is een nieuwe karaokebar gekomen; voor ons is dat incidenteel een bijzonder vertier, voor de Japanner is karaoke een wezenlijk onderdeel van het (dagelijks) leven.

Yamada, november 2013,  
vanaf het dak van het gemeentehuis.



Door de tsunami zijn de begane grond en kelders van het gemeentehuis beschadigd geraakt; het gemeentehuis ligt hoog, de schade is beperkt gebleven. Het (gemeente-)archief was ruimschoots voor de tsunami al gedigitaliseerd, daarvan is nagenoeg niets verloren gegaan. Het gemeentelijk apparaat functioneert 100%.



Het gesprek wordt voortgezet in de kamer van de burgemeester; loco-burgemeester Yoshiaki Kaitani en voormalig burgemeester Kiichi Numazaki hebben zich bij ons gevoegd. De heer Numazaki is sinds het najaar van 2012 voorzitter van de Yamada Japan-Holland Friendship Society ('Nichiran tomo no kai'), evenknie van 'De Hofreis'.

Aan de orde is gesteld de stand van zaken van de Bond of Friendship. Yamada hecht zeer aan de vriendschapsband. Burgemeester Sato benadrukt dat, zeer tot zijn spijt, een aantal jaren geleden besloten moest worden dat de jaarlijkse Senior Delegation vanuit Yamada naar Zeist niet langer doorgang kon vinden. Tot zijn vreugde blijft de Junior Delegation ieder jaar gaan, zo ook weer in januari 2014.

De spin-off van dit jaarlijkse bezoek is enorm: de leerlingen van de drie participerende scholen (Yamada Junior High School, Yamada Senior High School en Toyomane Junior High School) dragen hun ervaringen in Nederland met veel enthousiasme uit, verhalen uitgebreid over de cultuurverschillen en wensen hun vriend(inn)en en medeleerlingen toe dat zij ook in aanmerking komen om naar Nederland te gaan. Hun ervaringen verbreden hun horizon, hun denkwijze wordt internationaler en vergelijkender.

Mede hierdoor wordt in Yamada bijzonder veel waarde gehecht aan de kracht van de vriendschapsband met Zeist.

Voorzitter Wim den Heijer overhandigt een brief van burgemeester Janssen van Zeist aan burgemeester Sato.

Wim den Heijer brengt naar voren dat Zeist graag een leerlingendelegatie naar Yamada wil laten gaan. De omstandigheden in Yamada zijn echter nog niet zodanig, dat dat op korte termijn gerealiseerd kan worden, aldus burgemeester Sato. Maar zodra er weer huizen staan waar de leerlingen in homestay kunnen worden ontvangen, zijn de leerlingen uit Zeist van harte welkom. Ook voor andere uitwisselingsactiviteiten is op dit moment geen ruimte. Prioriteit blijft uiteraard het herstel van het dorp. Sato excuseert zich dat dit voorlopig nog wel zo zal blijven.

Wij doen verslag van de activiteiten die wij als Bestuur van 'De Hofreis' in 2011 hebben gehouden om geld in te zamelen voor Yamada. Namens de inwoners van Yamada bedankt de heer Sato ons zeer, en verontschuldigt zich dat hij voor de inspanningen en betrokkenheid vanuit Nederland en Zeist in het bijzonder niet de juiste woorden van waarde kan vinden. Hij verzoekt ons zijn dank ook over te brengen aan burgemeester Janssen van Zeist.

De visindustrie heeft zich weer hersteld. De wateren rond Yamada zijn al enige tijd schoon verklaard. In de twee havens is weer volop activiteit en zowel in Yamada als daarbuiten laat men zich de zeevruchten weer goed smaken.

De scholen functioneerden al snel na de ramp weer goed; er werd zeer hoge prioriteit aan gegeven. Veel volwassenen en kinderen zijn getraumatiseerd, dat spreekt voor zich. Wij vonden het ongepast de vraag te stellen of er genoeg deskundige opvang is voor deze mensen; de Japanner gaat vooral uit van eigen innerlijke kracht en die is daar overduidelijk aanwezig.

Er wordt een After School House gebouwd waar kinderen terecht kunnen die hulp nodig hebben. De bouw is gegund aan een lokale aannemer die inmiddels is gestart met de aanleg van de fundering. In januari 2014 zullen de feitelijke constructiewerkzaamheden aanvangen. De hulp voor de kinderen zal met name worden verzorgd door de lokale bevolking onder leiding van dr. Sasaki, een arts die voorheen in Yamada woonde (nu in de provinciehoofdstad Morioka) en er weer zal terugkeren. Dit project is een particulier initiatief en wordt gerealiseerd door een aantal multinationals; het gebouw wordt aan de lokale gemeenschap van Yamada overgedragen. De inrichting is primair gericht op kinderen en de hulpverleners, maar er komt ook een gedeelte waar ouderen met een beperking terecht kunnen. De oplevering zal zijn in april 2014.

In Yamada en de aangrenzende dorpen wordt op dit moment gewerkt aan de bouw van een tsunami-muur. De centrale overheid financiert de constructie tot een hoogte van 9.90 meter, de dorpen willen de muur echter 13 meter hoog laten zijn. Men is druk doende een oplossing te vinden voor de financiering van de gewenste extra 3.10 meter.

Statistische gegevens voor Yamada:

11 maart 2011

- 14.46u aardbeving, 9.0 op de schaal van Richter, de langste en zwaarste beving ooit in Japan
- 14.49u tsunami alert, de deuren van de tsunami-muren worden gesloten
- 15.19u drie elkaar snel opvolgende vloedgolven verwoestten het dorp (en andere dorpen aan de Rikuchu-kust)
- 15.25u brand breekt uit in de propaangas-installaties in Yamada.

Er zijn 807 volwassenen te betreuren, 3 kinderen, 209 vermisten, 62 kinderen zijn wees geworden, 63 gezinnen zijn een één-ouder-gezin geworden.

In heel Yamada zijn 2.762 huizen geheel verwoest (38,4% van alle huizen in Yamada; het percentage is zo laag omdat ook Toyomane en Arakawa tot de gemeente Yamada behoren en daar is alles ongeschonden); 405 huizen werden voor de helft verwoest en 202 huizen gedeeltelijk.

In het centrum van Yamada zelf zijn 1.300 huizen geheel verwoest (50,6% van alle huizen), 207 huizen voor de helft en 86 huizen gedeeltelijk.

Er werden 35 shelters ingericht waar zo'n 7.000 mensen moesten worden ondergebracht. Daarna zijn 2.000 noodwoningen gebouwd.



Burgemeester Sato met Ellen dan Dam en het beeldje dat Stichting 'De Hofreis' hem heeft aangeboden: 'Met vereende krachten samen op weg' (naar herstel, in dit geval).

Ons Bestuur heeft bloemen gelegd bij het “Chinkon no Kane”, het tsunami-herdenkingsmonument. De klok heeft de naam gekregen ‘Bell of Requiem and Hope’. De gedenkplaats kijkt uit over de baai van Yamada. De Rotary-klok staat er tegenover; de klok stond op het stationsgebouw dat er niet meer is; de klok is stil blijven staan op het tijdstip van de ramp.



's Middags hebben wij kennis Delegation die in januari 2014 De groep had veel vragen zich op de internationale



gemaakt met de Yamada Junior naar Zeist komt. voorbereid en verheugt ervaring die zij gaan opdoen.

Op zaterdag 16 november zijn wij door de heer Takayasu Suzuki, Manager Welfare Department, getrakteerd op een boottocht door de baai van Yamada. Het was voor ons een indrukwekkende ervaring om op de wateren te varen waar zo'n onheilspellende en verwoestende kracht uit voortkwam.



Natuurlijk hebben wij voet gezet op Holland Eiland; hebben geconstateerd dat de kilometerpaal naar Zeist de tsunami ook niet heeft doorstaan. Yamada heeft ons verzocht te bewerkstelligen dat er weer een kilometerpaal komt die in Yamada zelf zal worden geplaatst. Wij hebben toegezegd dit bijzondere verzoek aan de Gemeente Zeist over te brengen.

We hebben de plek bezocht waar vóór de tsunami het verzorgingstehuis Seaside Karo stond. Het prachtige gebouw werd geheel verwoest en de overblijfselen zijn nu verwijderd. Het is heftig om te staan op een kale lege plek waar eens zoveel zorg en liefde was. Iets verder omhoog hebben we de plek bezocht waar het eerder genoemde After School House wordt gebouwd.



Op zondag 17 november zijn wij te gast bij de officiële viering van de lancering van het boek van Teiro Kimura *'History of the relationship Yamada – Holland; beyond time, beyond distance, beyond Bond of Friendship'*.

De heer Kimura stond in 1993 aan de wieg van de hernieuwde contacten tussen Yamada en Nederland. In augustus van dat jaar werd Grote Eiland in de baai van Yamada omgedoopt in Oranda-jima: Holland Eiland, ter herinnering aan het feit dat 350 jaar daarvoor het VOC-schip de 'Breskens' in de baai van Yamada aanmeerde. De contacten tussen Yamada en Nederland dateren dus van 1643.



Tijdens deze plechtigheid heeft Wim den Heijer de heer Satoshi Ito die in 2012 om gezondheidsredenen is teruggetreden als voorzitter van de 'Nichiran', bedankt voor zijn enorme inzet voor de band tussen Yamada en Zeist. De heer Ito was voorzitter vanaf de oprichting van de 'Nichiran' in mei 1998.

Wim overhandigt hem, namens Stichting 'De Hofreis', de sculptuur *Global Balance*.

Ook heeft Wim Fred Steensma bedankt, die na 11,5 jaar voorzitterschap van 'De Hofreis', zijn functie eind augustus 2012 heeft neergelegd. Voor zijn gepassioneerde inzet voor de contacten tussen Zeist en Yamada en het Christelijk College Zeist en drie scholen in Yamada in het bijzonder, werd door alle aanwezigen luid geapplaudisseerd.



Op maandag 18 november hebben wij 's morgens een bezoek gebracht aan de Toyomane Junior High School. De meegebrachte tulpenbollen hebben wij overhandigd aan de leerlingen die deel uitmaken van de Junior Delegation 2014 en wij hebben de bollen gezamenlijk geplant. In het voorjaar zal de entree van de school een Hollands accent hebben. Hierna heeft de directeur van de school, de heer Kiyotaka Aoyagi die leider is van de Junior Delegation 2014, ons een rondleiding door de school gegeven en hebben wij enkele lessen bezocht.

Na de lunch hebben wij een bezoek gebracht aan Seisho Shimizu, Chief Priest van de Ryusho Temple en zijn echtgenote. De heer Shimizu heeft zich sinds 1993 altijd zeer ingezet voor de band met Zeist.

Vervolgens hebben wij de plek bezocht waar de Funakoshi Elementary School stond, de enige school die door de tsunami werd verwoest. Door de uitstekende beslissing van de conciërge van de school luttele minuten voor de tsunami om de kinderen naar hoger gelegen gebied te sturen, zijn de kinderen ongedeerd gebleven. De school wordt nu, hoger gelegen achter de oorspronkelijke plek, herbouwd.

Wij hebben ons bezoek afgerond met een uitgebreide boodschappenronde in de grote supermarkt. Deze Bihan werd door eigenaar Keizo Mase na de verwoestingen in recordtempo hersteld, zodat de inwoners na betrekkelijk korte tijd weer over (basis)voedsel konden beschikken.

Ons bezoek werd door iedereen in Yamada hoog op prijs gesteld. Niet alleen de bespreking van het 'zakelijke' aspect van de invulling van de Bond of Friendship met Zeist was zeer nuttig, maar vooral het persoonlijke contact werd zeer gewaardeerd.

Wij delen die beleving en kijken terug op een mooie en tegelijkertijd emotioneel indringende reis. Wij waren getuige van de verwoestende gevolgen van natuurkrachten waar wij ons nauwelijks een voorstelling van kunnen maken.

Wij hebben diep respect voor de veerkracht van de inwoners van Yamada die alle schouders eronder zetten om hun lieflijke dorp weer terug te krijgen.

Foto's in de tekst: Michiyuki Haga, Fred Steensma, Paul Jongbloed.

Namens het Bestuur van Stichting 'De Hofreis',

Conny A.W. Jongbloed-Reinders  
vice-voorzitter en penningmeester  
november 2013